

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ตามการรับรู้
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Internal Educational Quality Assurance Using the AUN QA System
as Perceived by Lecturers at Bangkokthonburi University

ญาติมา นุชแดง¹, อิริยา ผ่องพิทยา², นันทน์ภัส ผลताल³, วาสิตา พิชิตวัฒนา⁴,
ประพจน์ แยมติม⁵, บุซปวัน อภิรักษ์สุตานนท์⁶

Yatima Nutdaeng^{1*}, Airiya Pongpittaya², Nannapat Pholtan³, Vasita Pichitwattana⁴,
Prapot Yamtim⁵, Bussapawan Apiraksutanon⁶

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี¹, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี², มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี³,
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี⁴, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี⁵, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี⁶

Bangkok Thonburi University¹, Bangkok Thonburi University², Bangkok Thonburi University³,
Bangkok Thonburi University⁴, Bangkok Thonburi University⁵, Bangkok Thonburi University⁶

*Corresponding author E-mail: prapot.yam@bkkthon.ac.th

(Received: Nov 2, 2025; Revised: Feb 23, 2026; Accepted: Feb 28, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี และ 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำนวน 1,131 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำนวน 291 คน กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเทียบตารางของเครจซีและมอร์แกน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยให้ข้อค้นพบใหม่ ดังนี้ 1) อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีควรสร้างระบบควบคุมไปกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร สร้างความเข้าใจและตระหนักรู้ในหลักการของ AUN-QA แก่อาจารย์ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างคณะหรือสาขาวิชา บูรณาการกระบวนการประกันคุณภาพเข้ากับการจัดการเรียนการสอนและงานวิจัยอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษาด้วยระบบ AUN QA; อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Abstract

This research aimed to 1) study Internal educational quality assurance using the AUN QA system as perceived of lecturers Bangkokthonburi University, and 2) study guidelines for developing Internal educational quality assurance using the AUN QA system of lecturers Bangkokthonburi University. This research methodology was survey research. The population is 1,131 lecturers Bangkokthonburi University. The sample consists of 291 lecturers Bangkokthonburi University. The sample size is determined by comparing Krejci and Morgan's tables. The research instrument is a questionnaire. The statistics used for data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results of the research found that

1. Bangkokthonburi University lecturers perceived of Internal educational quality assurance using the AUN QA system at a high level overall.

2. guidelines for developing internal educational quality assurance using the AUN QA system: Bangkokthonburi University should create a system alongside developing the potential of personnel, create understanding and awareness of AUN-QA principles for lecturers, organize continuous workshops, promote collaboration between faculties or disciplines, and integrate quality assurance processes with teaching and research systematically.

Keywords: Educational Quality Assurance AUN QA System; Lecturers Bangkok Thonburi University

บทนำ

ในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาอุดมศึกษาทั่วโลกเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคอาเซียนซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานให้เป็นสากล ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้สถาบันการศึกษาการศึกษาสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของสถาบันการศึกษาอุดมศึกษา ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของสถาบันการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) และเน้นการพัฒนา Outcome-based Education (OBE) ซึ่งเป็นแนวทาง

สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง อันเป็นเป้าหมายสำคัญของระบบ AUN-QA อีกด้วย การดำเนินนโยบายของกระทรวง อว. ยังมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างทุนมนุษย์ การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การยกระดับคุณภาพบัณฑิตที่มีศักยภาพในการแข่งขันในระดับโลก ตลอดจนการมีส่วนร่วมในประชาคมอาเซียนอย่างเข้มแข็ง ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงความสำคัญของการมีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ในขณะเดียวกัน ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานสากล โดยเฉพาะการส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยในประเทศไทยเข้าร่วมกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ AUN-QA (ASEAN University Network Quality Assurance) ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนาโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในระดับภูมิภาค และส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีเป้าหมายหลักในการสร้างความเท่าเทียมด้านคุณภาพของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคนี้ (AUN-QA, 2023) นอกจากนี้ ทปอ. ยังได้จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการและการประชุมวิชาการร่วมกับเครือข่าย AUN เพื่อสร้างความเข้าใจและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบ AUN-QA ให้แก่คณาจารย์และผู้บริหารของมหาวิทยาลัยสมาชิกอย่างต่อเนื่อง อันเป็นการสร้างฐานความรู้ภายในองค์กรและเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่การประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ของ AUN-QA ระบบ AUN-QA มีองค์ประกอบสำคัญที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรรู้และเข้าใจ เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และผลการเรียนรู้ของหลักสูตร 2) โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร 3) กลยุทธ์การสอนและการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา 5) คุณภาพของคณาจารย์ 6) คุณภาพของนักศึกษาและการสนับสนุน 7) โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ 8) กลไกการประกันคุณภาพภายในหลักสูตร ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นเกณฑ์พื้นฐานที่ใช้ในการประเมินคุณภาพหลักสูตรภายใต้ระบบ AUN-QA ดังนั้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้ระบบ AUN-QA จึงเป็นภารกิจสำคัญที่ทุกสถาบันการศึกษาควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างทั่วถึงในหมู่คณาจารย์ในบริบทของมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษามุ่งมั่นในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล จึงได้มีการขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการให้มีความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์และองค์ประกอบของ AUN-QA ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในองค์กร และนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการจัดอบรม สัมมนา และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับระบบ AUN-QA ให้แก่อาจารย์ในแต่ละคณะเพื่อสร้างความตระหนักและยกระดับความเข้าใจในหลักการ แนวทาง และวิธีการปฏิบัติตามเกณฑ์ AUN-QA ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน การมีส่วนร่วมของคณาจารย์ในกระบวนการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report สถาบันการศึกษา SAR) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนถึง

ความเข้มแข็งของระบบคุณภาพภายใน

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้ระบบ AUN-QA ยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ความไม่เข้าใจในแนวคิดและองค์ประกอบของเกณฑ์ AUN-QA ของคณาจารย์ในระดับปฏิบัติการ การขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การขาดการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการไม่สามารถนำข้อมูลจากระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบ AUN-QA ให้กับคณาจารย์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยรวม (วิมลพรรณ ประชานุกูล, 2565; สุภาวดี แสงจันทร์, 2566) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN-QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจระดับการรับรู้ ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้แนวทางของ AUN-QA ในการจัดการศึกษา ตลอดจนเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การประกันคุณภาพภายในเป็นระบบที่สถานศึกษาใช้ในการประเมินและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมถึงนักวิชาการหลายท่านได้เน้นย้ำถึงความสำคัญและแนวทางปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หลักการและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะในระดับสถานศึกษา ทั้งในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา หลักการเหล่านี้ได้รับการกำหนดและเผยแพร่โดยหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผู้บริหาร

ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลการศึกษาเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน 2) การวางแผนและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาต้องมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงได้ทันเวลา 3) การใช้ข้อมูลและหลักฐานประกอบการตัดสินใจ การประกันคุณภาพต้องอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีความถูกต้องในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน 4) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ระบบประกันคุณภาพต้องสามารถปรับปรุงได้ตามผลการประเมินและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2560)

2. ระบบ AUN-QA (ASEAN University Network - Quality Assurance)

AUN-QA (ASEAN University Network Quality Assurance) เป็นระบบการประกันคุณภาพระดับภูมิภาคอาเซียนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยในภูมิภาคอาเซียน โดยเริ่มต้นจากการที่ ASEAN University Network ก่อตั้งขึ้นในปี 1995 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษ การวิจัย และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ASEAN University Network, 2020) หลังจากนั้น AUN ได้พัฒนาระบบคุณภาพ AUN-QA ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นกรอบมาตรฐานในการประเมินหลักสูตรและสถาบันการศึกษา การศึกษาในอาเซียน โดยมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่องให้ครอบคลุมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการพัฒนาบุคลากร นอกจากนี้ ระบบ AUN-QA ยังมีการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีและสร้างมาตรฐานคุณภาพระดับภูมิภาคอย่างยั่งยืน หลักเกณฑ์และองค์ประกอบของ AUN-QA Version 4.0 เป็นกรอบการประกันคุณภาพที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมาตรฐานร่วมสำหรับการประเมินหลักสูตรและสถาบันการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันการศึกษา อุดมศึกษาในอาเซียนสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานสากล หลักเกณฑ์ของ AUN-QA Version 4.0 ถูกออกแบบให้ครอบคลุมทั้ง 8 องค์ประกอบสำคัญดังนี้ 1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง 2) การออกแบบและเนื้อหาหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอน 4) การประเมินผลนักศึกษา 5) คณาจารย์ 6) บุคลากรสายสนับสนุนและบริการ 7) สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน 8) ผลผลิตและผลลัพธ์ (AUN-QA Secretariat, 2020)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,131 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำนวน 291 คน ได้มาจากการเทียบขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA จากนั้นนำมากำหนดเป็นประเด็นในการจัดทำข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ศึกษาวิธีการและขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล
3. ร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบภาษาและเนื้อหาที่ใช้พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขและปรับปรุงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องและคัดเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ในแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .934
6. นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์และใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขอความร่วมมืออาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงในทุกข้อคำถาม
3. ส่งมอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ในรูปแบบของ Google form กำหนดนัดหมาย วัน เวลา เพื่อขอรับคืน
4. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้วคัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ และค่าร้อยละ
- ตอนที่ 2 ข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ตอนที่ 3 ข้อมูลแนวทางการดำเนินการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการศึกษานักวิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคณาจารย์ด้านบุคลากรสายสนับสนุนและบริการด้านโครงสร้างหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านผลิตและผลลัพธ์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังด้านการประเมินผลนักศึกษาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานด้านการออกแบบและเนื้อหาหลักสูตร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยรวมและรายด้าน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.42	.54	มาก
ด้านการออกแบบและเนื้อหาหลักสูตร	4.41	.59	มาก
ด้านโครงสร้างหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอน	4.43	.62	มาก
ด้านการประเมินผลนักศึกษา	4.42	.62	มาก
ด้านคณาจารย์	4.43	.61	มาก
ด้านบุคลากรสายสนับสนุนและบริการ	4.43	.61	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน	4.42	.62	มาก
ด้านผลิตและผลลัพธ์	4.43	.62	มาก
รวม	4.42	.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคณาจารย์ ด้านบุคลากรสายสนับสนุนและบริการ ด้านโครงสร้างหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านผลิตและผลลัพธ์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านการประเมินผลนักศึกษา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานด้านการออกแบบและเนื้อหาหลักสูตร

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีควรสร้างระบบควบคุมไปกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร สร้างความเข้าใจและตระหนักรู้ในหลักการของ AUN-QA แก่อาจารย์ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างคณะหรือสาขาวิชา บูรณาการกระบวนการประกันคุณภาพเข้ากับการจัดการเรียนการสอนและงานวิจัยอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษานักวิจัยจึงนำผลการวิจัยมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรีมี การรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN-QA โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ตระหนัก และให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งนี้เป็นเพราะระบบ AUN-QA ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับภูมิภาคและนานาชาติว่าเป็นกรอบการประเมินที่มีความเข้มแข็ง ครอบคลุม และสามารถสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาในมิติที่หลากหลายได้อย่างแท้จริง มหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ การสร้างระบบสนับสนุนทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ และการออกแบบหลักสูตรที่มีมาตรฐาน ส่งผลให้อาจารย์รับรู้ถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพในมิติที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของตนโดยตรง อนึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพวัลย์ ศรีทอง (2563) ได้ศึกษาการรับรู้ของอาจารย์ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามกรอบ AUN-QA กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง พบว่า อาจารย์มีการรับรู้และความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพตามกรอบ AUN-QA อยู่ในระดับมาก จารุวรรณ พรหมศรี (2564) ศึกษาการรับรู้และทัศนคติของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพฯ ต่อระบบประกันคุณภาพภายในตามกรอบ AUN-QA พบว่า อาจารย์มีระดับการรับรู้และความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก สุธาสินี อินทร์หอม (2564) ได้ศึกษาการรับรู้ของคณาจารย์ในสถาบันการศึกษาดุสิตศึกษาภาคเหนือที่มีการดำเนินงานตามกรอบ AUN-QA ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์มีระดับการรับรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการดำเนินการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN-QA ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรีมีความสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปฏิบัติ ไปจนถึงการประเมินผลและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นเพราะระบบ AUN-QA ได้รับการยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียนและเป็นกรอบที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต และสังคมโดยรวม อนึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ทิพวัลย์ ศรีทอง (2563) ได้ศึกษาการรับรู้ของอาจารย์ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามกรอบ AUN-QA กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง พบว่า ความจำเป็นในการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ด้านประกันคุณภาพอย่างสม่ำเสมอเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเชิงลึกและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน จารุวรรณ พรหมศรี (2564) ศึกษาการรับรู้และทัศนคติของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพฯ ต่อระบบประกันคุณภาพภายในตามกรอบ AUN-QA พบว่า ควรให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพภายในองค์กรอย่างยั่งยืน สิริลักษณ์ อนุกุล (2562) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในระดับคณะในมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า

มหาวิทยาลัยควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรทางวิชาการสามารถปรับตัวและเข้าใจบทบาทของตนในระบบการประกันคุณภาพได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN-QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าและการตระหนักรู้ในมิติที่หลากหลายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการที่อาจารย์รับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงถึงความพร้อมและการมีส่วนร่วมของอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาซึ่งผลการวิจัยนี้ได้องค์ความรู้ใหม่ในเชิงวิชาการที่สำคัญหลายประการ

ข้อค้นพบเชิงแนวคิดที่สำคัญ คือ คุณภาพการศึกษาเป็น ผลลัพธ์ของระบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างทุนมนุษย์และการออกแบบทางวิชาการ มิใช่ผลลัพธ์จากการพัฒนาองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งแบบแยกส่วน กล่าวอีกนัยหนึ่ง หากมหาวิทยาลัยมุ่งพัฒนาหลักสูตรโดยไม่พัฒนาศักยภาพอาจารย์ หรือพัฒนาบุคลากรโดยไม่ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างสอดคล้องกัน ผลลัพธ์ด้านคุณภาพจะไม่เกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอเชิงแนวคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินไปในลักษณะการพัฒนาแบบควบคู่ (dual development approach) ระหว่างการสร้างระบบและกลไกประกันคุณภาพ กับการพัฒนาศักยภาพและความเข้าใจของบุคลากรทุกระดับ

สรุปและข้อเสนอแนะ

อาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีมี การรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN-QA ในระดับมาก ในขณะเดียวกันแนวทางสำคัญในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้ระบบ AUN-QA ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีควรมุ่งเน้นการสร้างระบบควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ส่งเสริมความเข้าใจและการตระหนักรู้ในหลักการของ AUN-QA แก่อาจารย์ทุกคน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในกระบวนการประกันคุณภาพ รวมถึงการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างคณะหรือสาขาวิชา ตลอดจนการบูรณาการกระบวนการประกันคุณภาพเข้ากับการจัดการเรียนการสอนและงานวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานด้านคุณภาพเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การพัฒนาทักษะการสื่อสารผลลัพธ์การเรียนรู้ การสื่อสารผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการทำความเข้าใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและเทคนิคการสื่อสารผลลัพธ์การเรียนรู้ รวมถึงสร้างแนวทางการนำเสนอผลลัพธ์ที่เรียบง่ายและเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนต่าง ๆ

2. การเพิ่มความรู้ในการจัดทำเอกสารหลักสูตร การจัดทำเอกสารหลักสูตรที่ชัดเจนและครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นเป็นสิ่งสำคัญ ควรจัดกิจกรรมเวิร์กช็อปเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนและปรับปรุงเอกสารหลักสูตร พร้อมจัดทำคู่มือหรือเทมเพลตมาตรฐานที่สามารถใช้งานได้ง่ายและสอดคล้องกับระบบ AUN QA

3. การเสริมสร้างความรู้ด้านเทคนิคและเทคโนโลยีการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีการสอนที่ทันสมัยช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรจัดอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับเครื่องมือดิจิทัล การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ และการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้

4. การพัฒนาความรู้ด้าน Outcome-Based Education (OBE) การประยุกต์ใช้หลักการ OBE ในการจัดการเรียนการสอนช่วยเน้นผลลัพธ์ของผู้เรียน จึงควรจัดกิจกรรมอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ OBE รวมถึงส่งเสริมการวางแผนหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ

5. การสร้างความเข้าใจการติดตามและประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของบัณฑิต การติดตามและประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของบัณฑิตในตลาดแรงงานช่วยปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน จึงควรพัฒนาเครื่องมือและระบบติดตามบัณฑิต รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

3. ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยระบบ AUN QA ตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). *นโยบายและแผนยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- จารุวรรณ พรหมศรี. (2564). การรับรู้และทัศนคติของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนต่อระบบประกันคุณภาพภายในตามกรอบ AUN-QA. *วารสารการศึกษาและพัฒนา*, 11(2), 134-152.
- ทิพวัลย์ ศรีทอง. (2563). การรับรู้ของอาจารย์ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามกรอบ AUN-QA: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 10(1), 89-105.
- วิมลพรรณ ประชานุกูล. (2565). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยตามเกณฑ์ AUN-QA. *วารสารการประกันคุณภาพการศึกษา*, 12(2), 45-60.
- สิริลักษณ์ อนุกุล. (2562). การมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามระบบ AUN-QA. *วารสารการวิจัยและพัฒนา*, 7(3), 60-78.
- สุธาสินี อินทร์หอม. (2564). การรับรู้ของคณาจารย์ต่อการดำเนินงานตามกรอบ AUN-QA ในมหาวิทยาลัยภาคเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 28(3), 45-62.
- สุภาวดี แสงจันทร์. (2566). ความรู้ความเข้าใจของอาจารย์เกี่ยวกับระบบ AUN-QA: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง. *วารสารอุดมศึกษาไทย*, 30(1), 80-95.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2560). มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สมศ.

ASEAN University Network. (2020). *AUN-QA programme assessment manual version 4.0*. Bangkok: AUN Secretariat.

AUN-QA. (2023). *AUN-QA Strategic Plan 2023-2027*. [ออนไลน์] <https://www.aunsec.org/aunqa/> [15 สิงหาคม 2565]

AUN-QA Secretariat. (2020). *Guide to AUN-QA assessment at programme level version 4.0*. ASEAN University Network.

Krejcie, R. V. & Morgan, D, W. (1970). *Educational and Psychological Measurement*. New York: Minnesota University.